

AKS-89

Alminnelige kontraktvilkår for statlige anskaffelser

Disse alminnelige kontraktvilkår er en del av kontrakten. Eventuelle endringer må inntas i de vilkår som er spesielt avtalt for leveransen, heretter benevnt «spesielle kontraktvilkår».

1 Pris

- 1.1 Dersom ikke annet er avtalt er prisen fast og eksklusiv merverdiavgift, men inkluderer emballasje, toll, skatter og andre avgifter. Endres skatte- og avgiftsbestemmelser på en måte som innvirker på prisen, skal denne endres tilsvarende.
- 1.2 I kontrakter hvor det er avtalt at den endelige pris skal fastsettes på grunnlag av de påløpne kostnader, skal regler for kostnadskontroll m v ved statlige innkjøp, fastsatt av Næringsdepartementet legges til grunn. Den godtgjørelse leverandøren tilkommer beregnes som avtalt i de spesielle kontraktvilkår.

2 Levering

- 2.1 Levering skal anses å ha skjedd når materiellet er mottatt for godkjenning på avtalt sted. Materiellet skal ved levering være ledsaget av avtalt og i de spesielle kontraktvilkår spesifisert dokumentasjon.

Kjøpers godkjenningsprosess skal gjennomføres uten ugrunnet opphold. Dersom leveransen eller deler av den finnes å lide av en vesentlig mangel, har kjøperen rett til å avvise den eller de mangelfulle deler ved å gi leverandøren umiddelbar skriftlig beskjed om dette. For den avviste del av leveransen anses levering ikke skjedd. Dersom leveransen ikke avvises får reglene i pkt 1.3 anvendelse overfor den mangelfulle del av leveransen.

Levering skal ikke skje tidligere enn avtalt med mindre kjøperen skriftlig gir tillatelse til det.

- 2.2 Leverandøren har plikt til å gjøre det som kan gjøres for å levere rettidig. Dersom leverandøren forstår eller har grunn til å anta at levering vil bli forsinket, skal det omgående gis skriftlig underretning til kjøperen om antatt varighet og med begrunnelse for forsinkelsen.
- 2.3 Ved forsinket levering som ikke skyldes kjøperen eller som ikke kan henføres under force majeure, skal kjøperen kreve inn dagmulkt (konvensjonalbot), uten dokumentasjon av tap ved forsinkelsen. Dagmulkten skal, med mindre annet er avtalt, utgjøre 1 – én – promille pr hverdag etter avtalt leveringstid, regnet av den avtalte pris som knytter seg til den del av leveransen som på grunn av forsinkelsen ikke kan tas i bruk som forutsatt. Med pris forstås i denne sammenheng grunnpris med alle avtalte tillegg og fradrag. Konvensjonalboten skal, med mindre annet er avtalt, begrenses til 10% av den del av prisen som dekker den del av leveransen som ikke kan tas i bruk som forutsatt.
- 2.4 Dersom kjøperen har vært berettiget til maksimal dagmulkt for noen del av leveransen etter pkt 2.3, og denne del fortsatt ikke er levert, kan kjøperen gi leverandøren en siste rimelig frist for levering. Hvis leverandøren fortsatt ikke har levert innen denne frist, kan kjøperen heve avtalen for den del av leveransen som ikke kan tas i bruk som forutsatt, og kreve erstatning for det lidte tap ut over maksimal dagmulkt. Denne erstatning kan dog ikke overstige 10% av den del av prisen som knytter seg til den hevede del av leveransen. Begrensningen på 10% gjelder ikke hvis leverandøren har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.
- 2.5 Følgende omstendigheter skal betraktes som force majeure (fritaksgrunner) dersom de inntreffer etter avtalens inngåelse og hindrer dens oppfyllelse: Krig, opprør eller indre uroligheter, beslutning av offentlig myndighet, naturkatastrofe, avbrudd i den offentlige kraftforsyning eller i den alminnelige samferdsel, betydningsfull arbeidskonflikt eller brann eller annen omstendighet av liknende karakter og inngripende betydning.
- 2.6 En forsinkelse vil kun bli godtatt som force majeure dersom leverandøren har gjort hva som kan gjøres for å begrense/avhjelpe virkningen av forsinkelsen.
- 2.7 Leverandøren skal umiddelbart ved forsinkelsens inntreden skriftlig underrette kjøperen om den antatte varighet, samt eventuelle tiltak som vil bli satt i verk for å bøte på forsinkelsen. Leverandøren skal uten ugrunnet opphold dokumentere at forsinkelsen

skyldes force majeure. Leverandøren skal dessuten fortløpende informere kjøperen om hva som gjøres for å begrense forsinkelsen.

- 2.8 Leverandøren har ansvaret for at de underleverandører som leverandøren selv har valgt leverer rettidig. Dersom underleverandør som kjøper har valgt får leveringsvansker, er leverandøren også forpliktet til å gjøre sitt beste for å søke å få underleveransen frem til rett tid.
Leverandøren kan ikke på kjøperens vegne godta force majeure hos en underleverandør, med mindre kjøperen har gitt særskilt samtykke til dette.

- 2.9 Dersom kjøperen forstår eller har grunn til å anta at kjøperen ikke vil kunne motta materiellet til avtalt tid, skal kjøperen omgående underrette leverandøren skriftlig med begrunnelse for den oppståtte situasjon. Selv om kjøperen ikke kan motta materiellet til avtalt tid, er kjøperen likevel forpliktet til å foreta betaling som er gjort avhengig av levering, som om angjeldende materiell hadde vært levert.

Leverandøren skal etter avtale mellom partene besørge lagring av materiellet for kjøperens regning og risiko. De merkostnader leverandøren måtte påføres som følge av at kjøperen ikke kan ta imot materiellet, dekkes av kjøperen. Ny leveringstid skal avtales skriftlig; jf pkt 14.4.

- 2.10 Leveringsklausuler (fob, c&f m v) skal tolkes i samsvar med kjøpslovens bestemmelser og for øvrig i henhold til «Incoterms 1980» utgitt av International Chamber of Commerce.

3 Forsikring

Staten er selvassurandør for egen risiko og særskilt forsikring til dekning av denne skal derfor ikke tegnes for kjøperens regning, med mindre spesielle forhold er til stede og det er fastsatt i de spesielle kontraktvilkår.

4 Betaling

- 4.1 Betaling skal skje innen 30 dager etter at både leveransen og fakturaer med avtalte bilag er mottatt, dersom ikke andre betalingsvilkår er avtalt. Betaling innebærer ingen godkjenning av leveransen. Sluttoppgjør skjer når leverandøren har oppfylt sine leveringsforpliktelse og endelig kontraktspris er fastsatt, jf pkt 1.2.
- 4.2 Dersom glideskala/prisjustering er spesielt avtalt, og den nødvendige statistikk ikke foreligger ved levering, kan avregning foretas etter nærmest foranliggende kjente tall, eller ved en a konto utbetaling. Endelig avregning foretas straks statistikk tallene foreligger for det avtalte avlesningstidspunkt.
Eventuelt valuta-avhengig beløp kursavregnes etter avtale i takt med innbetalingene i forhold til hver enkelt termins andel av den totale pris.
- 4.3 Dersom forfalne beløp ikke betales i rett tid, betales gjeldende morarente i henhold til «Lov om renter ved forsinket betaling m m» av 17.12.76.
- 4.4 Leverandører som overdrar fakturaer til tredjemand for innkreving står fortsatt ansvarlig overfor kjøper ved eventuelle reklamasjoner eller regreskrav.

5 Underleverandører

Dersom valg av underleverandør – uansett trinn – foretas etter at kontrakt er inngått, skal valget skriftlig meddeles kjøperen snarest mulig. Kjøperen kan nekte å godkjenne valget dersom det godtgjøres at nektelsen har saklig grunn. Som underleveranser anses etter denne bestemmelse ikke innkjøp av handelsvarer og merkevarer, samt standard deler og komponenter.

6 Utskilling av materiell m v

- 6.1 Alt materiell, herunder emballasje, som ifølge de spesielle kontraktvilkår skal skaffes til veie av kjøperen, leveres fritt på leverandørens fabrikk eller lager. Leverandøren skal snarest mulig etter mottakelsen gi kjøperen skriftlig meddelelse om at materialet er mottatt, og samtidig gi meddelelse om eventuelle mangler ved materialet som leverandøren har oppdaget.
Materiell som nevnt ovenfor skal leverandøren, for kjøperens regning, merke og oppbevare slik at det klart fremgår at materialet er kjøperens eiendom.
Skrap og overskuddsmateriell som stammer fra materiell levert av kjøperen, kan bare disponeres av leverandøren når kjøperen samtykker i det.
- 6.2 Ferdig produsert materiell og materialer, komponenter og utstyr som skal benyttes til leveransen, og som kjøperen har betalt før leveranse finner sted, skal merkes særskilt eller på annen måte holdes adskilt fra annet materiell.

7 Leverandørens kvalitetskontroll

- 7.1 Dersom ikke annet er avtalt, forplikter leverandøren seg til å følge norsk standard for systematisk kvalitetssikring. Det avtales i de spesielle kontraktvilkår hvilke standarder som skal anvendes.
- 7.2 Leverandøren skal ved skriftlig melding til kjøperen bekrefte at kontroll er foretatt og at leveransen tilfredsstiller avtalte vilkår.

8 Kjøperens kvalitetskontroll

- 8.1 Kjøperen har for egen regning og etter rimelig varsel rett til å inspisere og kontrollere fremdrift og fremstilling på alle trinn under kontrakten, uansett hvor produksjonen foregår. Leverandøren skal i alle underkontrakter sikre kjøperen denne rett.
- Dersom en underleverandør nekter å godta kjøperens kvalitetskontroll, skal kjøperen underrettes, og kjøperens uttalelse skal foreligge før underkontrakten eventuelt inngås.
- 8.2 Kjøperen skal meddele leverandøren hvilket organ som har fullmakt til å gjennomføre kvalitetskontroll i de tilfelle den ikke utføres av kjøperen selv.
Leverandøren har rett til å nekte andre enn kjøperens egne ansatte å utføre slik kontroll dersom det foreligger saklig grunn for det. Bestemmelsene i pkt 11 gjelder for den som skal kontrollere.
- 8.3 Leverandøren skal sørge for at kjøperens kontrollører får tilfredsstillende arbeidsforhold og avtalt assistanse under kvalitetskontrollen.
- 8.4 Hvis materialet som fremlegges for kontroll ikke tilfredsstiller de krav og betingelser kontrakten fastsetter, kan kjøperen tilbakevise eller vrake materialet eller deler av det. Leverandøren kan for egen regning korrigere tilbakevist materiell og legge det frem for fornyet kontroll hvis spesifikasjonene tillater det. Materiell som ikke kan korrigeres, utbedres eller repareres, skal vrakes. Vraking er endelig, og vraket materiell kan ikke fremlegges til fornyet prøving.
- 8.5 Kjøperens kvalitetskontroll og godkjenning fritar ikke leverandøren for de forpliktelsene leverandøren har påtatt seg i henhold til kontrakten. Manglende kvalitetskontroll fra kjøperens side medfører ingen reduksjon av kjøperens rettigheter.

9 Patenter og rettigheter

- 9.1 Dersom ikke annet er avtalt, skal leverandøren holde kjøperen skadesløs for krav som følge av inngrep i norske patenter eller andre immaterielle rettigheter i Norge i forbindelse med fremstilling eller bruk av materialet. Kjøperen skal holde leverandøren

skadesløs for erstatningskrav som skyldes bruk av kjøperens tegninger, spesifikasjoner eller lisenser.

Partene skal gjensidig varsle hverandre om krav vedrørende krenking av norske patenter eller andre immaterielle rettigheter ved fremstilling eller bruk av materiellet.

- 9.2 Det skal ikke betales særskilt for patenter eller andre rettigheter nyttet for å fremstille materiellet, med mindre betaling er avtalt i de spesielle kontraktvilkårene. Er noen del av leveransen under kontrakten sikkerhetsbeskyttet, skal det ikke fremmes søknad om registrering av patent som røper noe av nevnte forhold uten at den påtenkte søknad er forelagt for kjøperen til avgjørelse på forhånd.
- 9.3 Kjøperen får ingen rettigheter til konstruksjonsideer, oppfinnelser, patenter eller andre immaterielle rettigheter og senere utvikling og forbedring av disse, med mindre annet er avtalt i de spesielle kontraktvilkår.

10 Dokumentasjon

- 10.1 Leverandøren forplikter seg til å tilstille kjøperen avtalte tegninger, spesifikasjoner, standarder og annen underlagsdokumentasjon bl a for artikkelidentifikasjon av de artikler som inngår i kontrakten. Dersom ikke annet er avtalt, skal beskrivelsene være skrevet på norsk.
- 10.2 Kjøperen har bare rett til å bruke den overleverte dokumentasjon i forbindelse med bruk, vedlikehold og reparasjoner av det leverte materiell, og har i den anledning rett til for egen regning å kopiere dokumentasjonen.

11 Beskyttelse av opplysninger

Førtrolige opplysninger i forbindelse med leveranser skal beskyttes og kun gis til tredjemand når dette er nødvendig for fremstilling og kontroll. Det skal sørges for at tredjemand påtar seg tilsvarende forpliktelse.

Er noen del av leveransen av en slik art at den kommer inn under lov eller forskrift som belinger hemmelighold, skal leverandøren forholde seg slik det fremgår av gjeldende regler om beskyttelse av opplysninger og leveranser. Jf for øvrig pkt 9.2, 2. ledd.

12 Reklame

Leverandøren må innhente forhåndsgodkjennelse fra kjøperen dersom leverandøren for reklameformål eller på annen måte ønsker å gi offentligheten informasjon om kontrakten ut over å oppgi leveransen som generell referanse. Leverandøren forplikter seg til å innta tilsvarende bestemmelse i sine underkontrakter.

13 Ansvar for feil og mangler

- 13.1 Leverandøren er ansvarlig for at leveransen utføres i samsvar med kontraktens tekniske spesifikasjoner og kravformuleringer. Leverandøren er forpliktet til snarest mulig og for egen regning å rette feil, bytte ut defekte deler eller på annen måte utbedre mangler slik at avtalte spesifikasjoner m v oppfylles.

Leverandørens forpliktelse omfatter mangler som skyldes feil i konstruksjon, materialer eller tilvirkning i samsvar med pkt 13.1-13.5 og som viser seg i et tidsrom hvis lengde er avtalt i de spesielle kontraktvilkår. Dersom ikke annet er spesielt avtalt, gjelder nevnte forpliktelse i 12 måneder fra materiellet er tatt i bruk (under normal drift), dog ikke ut over 24 måneder fra levering har skjedd i henhold til pkt 2.1.

- 13.2 Leverandørens forpliktelser etter pkt 13.1 gjelder bare mangler som oppstår ved riktig lagring og bruk av materiellet og som ikke skyldes normal slitasje. De omfatter ikke mangler som oppstår som følge av mangelfullt vedlikehold fra kjøperens side. De om-

fatter heller ikke mangler som oppstår i materiell anskaffet av kjøperen eller som oppstår som følge av konstruksjoner utført eller foreskrevet av kjøperen. Videre omfatter de ikke endringer foretatt i materialet uten leverandørens skriftlige samtykke eller reparasjoner som kjøperen har utført på feilaktig måte.

- 13.3 For deler som er skiftet ut eller reparert i henhold til pkt 13.1, påtar leverandøren seg de samme forpliktelser som for det opprinnelige materiell regnet fra det tidspunkt reparasjonen eller utskiftingen er foretatt. For det øvrige materiell forlenges den i pkt 13.1 nevnte periode med den tid materialet har vært ute av drift som følge av reparasjonen eller utskiftingen. Leverandørens garantiansvar skal dog ikke være ut over 24 måneder etter at det første garantiarbeid er avsluttet på vedkommende del.
- 13.4 Dersom leverandøren ikke innen rimelig tid foretar det nødvendige for å avhjelpe mangelen, har kjøperen rett til å heve kjøpet dersom mangelen har vesentlig betydning for avtalens oppfyllelse. Dersom avtalen ikke heves kan kjøperen enten la mangelen avhjelpe for leverandørens regning og risiko eller kreve prisavslag.
- 13.5 Leverandøren svarer normalt ikke for andre skader som følger av mangelen enn skader på materialet. Dersom leverandøren gjør seg skyldig i vesentlig forsømmelse eller grov uaktsomhet, skal leverandøren dog erstatte kjøperen for økonomiske tap og for skader på annen eiendom enn materialet samt for annen indirekte skade.

14 Endringer

- 14.1 Kjøperen kan, innenfor leverandørens tekniske kompetanse og innen det leveringsomfang som er avtalt i de spesielle kontraktvilkår, skriftlig kreve endringer for ett eller flere av de følgende punkter:
- Tegninger, konstruksjoner, tekniske spesifikasjoner og kravformuleringer når disse er utarbeidet spesielt for kjøperen
  - Forsendelses- og/eller emballeringsmåte
  - Sted for levering
- 14.2 Hvis en endring i henhold til pkt 14.1 vil medføre justering av kontraktprisen, eventuelt det betingede kostnadstak, leveringstid og/eller andre kontraktvilkår, skal leverandøren meddele dette til kjøperen innen 14 dager etter at melding om endringene er mottatt. Innen en frist som partene fastsetter, skal leverandøren sende spesifisert og begrunnet justeringsforslag.
- 14.3 Leverandøren kan foreslå endringer i tegninger, konstruksjoner eller spesifikasjoner dersom slike endringer antas å innebære økonomiske og/eller tekniske fordeler. Leverandøren kan også foreslå endringer i godkjente reservedelslister.
- 14.4 Ingen endring forlangt av kjøperen ifølge pkt 14.1 eller foreslått av leverandøren ifølge pkt 14.3 skal påbegynnes før det foreligger en skriftlig tilleggsavtale vedrørende endringen. Tillegget skal bl a angi eventuelle konsekvenser som endringen medfører for kontraktprisen, leveringstiden og eventuelt andre kontraktvilkår. Partene kan for øvrig endre kontrakten ved å inngå en skriftlig tilleggskontrakt.

15 Oppsigelse

- 15.1 Såfremt det skulle bli nødvendig, kan kjøperen skriftlig si opp kontrakten helt eller delvis. Slik oppsigelse skal begrunnes og skal fastsette opphørsdato og hva leverandøren skal foreta seg i forbindelse med oppsigelsen. Dersom oppsigelsen ikke skyldes mislighold fra leverandørens side som gir kjøperen rett til å heve kjøpet, skal kjøperen innen rimelig tid betale en forholdsmessig andel av avtalt kjøpesum, herunder for alt utført arbeid, materiale, administrasjon og gevinst på den del av leveransen som er utført. Kjøperen skal også dekke påviselige kostnader og tap som leverandøren er påført ved oppsigelsen. Den del av leveransen som inngår i oppgjøret, men ikke er levert, skal overleveres kjøper etter kontraktens øvrige betingelser når endelig oppgjør er fastsatt.

- 15.2 Vederlag, eventuelt et a konto oppgjør til leverandøren under denne bestemmelse, skal søkes fastsatt ved forhandling, men det skal ikke overstige den pris som er avtalt i kontrakten.
- 15.3 Dersom leverandøren ikke treffer rimelige tiltak for å begrense kostnadene ved oppsigelsen, skal det endelige vederlag reduseres tilsvarende.

16 Dokumentrang

Dersom kontraktdokumentene inneholder bestemmelser som strider mot hverandre, skal dokumentene gjelde i denne rekkefølge:

- Spesielle kontraktvilkår
- Almennelige kontraktvilkår
- Tekniske spesifikasjoner og kravformuleringer
- Tegninger

Den videre dokumentrang er:

- Anbudsinnydelsen med tilhørende anbudsgrunnlag/forespørselen med tilhørende tilbudsgrunnlag
- Anbudet/tilbudet

Dersom det i anbudet/tilbudet fra leverandøren forekommer avvik fra bestemmelsene gitt i kjøperens anbuds/tilbudsgrunnlag, gjelder de avvikende bestemmelser bare i den utstrekning de er gjentatt i eller det er henvist til dem i de spesielle kontraktvilkår.

17 Tvister

Dersom det oppstår tvister i forbindelse med kontrakten, skal saken søkes løst ved forhandling. Fører forhandlinger ikke frem skal saken avgjøres av de ordinære domstoler, med mindre partene blir enige om å bringe saken inn til avgjørelse ved voldgift. At en tvist er brakt inn til avgjørelse for domstol eller ved voldgift, fritar i seg selv ikke partene fra å oppfylle sine forpliktelser etter kontrakten. Dersom ikke annet er fastsatt i de spesielle kontraktvilkår, skal norsk rett legges til grunn for løsning av tvister. Oslo Byrett er verneeting dersom partene ikke enes om annet sted.